

PORADNIK METODYCZNY ZASTOSOWANIA NARZĘDZIA TIK-TAK



TIK – TAK! Projekt grantowy
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PORADNIK METODYCZNY ZASTOSOWANIA NARZĘDZIA TIK-TAK

Wersja ostateczna

ZESPÓŁ EKSPERTÓW:

Michael Hallissy

John Hurley

Maria Fojk

Karolina Wójcik

Iwona Machoń – Pluszczewska

Tamara Chorąży

Krzyżowa, grudzień 2019 r.

Spis treści

WPROWADZENIE.....	2
1. OPIS NARZĘDZIA I PRAKTYKI ZASTOSOWANIA NARZĘDZIA W IRLANDII	5
2. WARUNKI W POLSKICH SZKOŁACH.....	8
3. UZASADNIENIE WDROŻENIA RAMY NAUCZANIA CYFROWEGO TIK-TAK! W SZKOŁACH.....	10
4. METODY STOSOWANIA	12
5. UWARUNKOWANIA SPRZĘTOWE.....	13
6. DOKUMENTACJA	14
a. OPIS ILOŚCIOWY:.....	14
b. OPIS JAKOŚCIOWY NARZĘDZIA:.....	15
Domena A TIK TAK: ZAANGAŻOWANIE UCZNIÓW	16
Domena B TIK-TAK – INDYWIDUALNA PRAKTYKA NAUCZYCIELA	17
Domena C TIK TAK: WSPÓŁPRACA I WSPÓLDZIAŁANIE NAUCZYCIELI.....	23
7. REKOMENDACJE I WNIOSKI.....	25
PODSUMOWANIE	29
ZAŁĄCZNIKI:.....	30
1. Wzory dokumentów:.....	30
1.1. Zaangażowanie uczniów- ankieta.....	30
1.2. Autorefleksja nauczyciela na temat własnej praktyki i wykorzystania technologii cyfrowych – arkusz autodiagnozy	32
1.3. Plan Nauczania Cyfrowego – szablon planu	33
1.4. Arkusz ewaluacji spotkań	37
2. Regulamin Rady Konsultacyjno-Programowej w języku polskim.....	39
3. Regulamin Rady Konsultacyjno-Programowej w języku angielskim	44
4. System komunikacji i opiniowania	49
5. Karta opinii- szablon	51

WPROWADZENIE

Projekt TIK-TAK! jest projektem grantowym ponadnarodowym realizowanym od kwietnia 2019 roku do końca marca 2020 roku w polsko-irlandzkim partnerstwie Fundacji „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego i Firmy H2 Learning z siedzibą w Dublinie. TIK- TAK! realizowany jest w ramach projektu Grupy Profesja Sp. z o.o. pt.: „Międzynarodowa współpraca się opłaca. Granty na komponent współpracy ponadnarodowej dla beneficjentów projektów standardowych realizowanych w zakresie celów tematycznych 8-11 współfinansowanych z EFS w ramach PO WER lub RPO w perspektywie finansowej 2014- 2020”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

Głównym celem projektu TIK-TAK! jest wdrożenie nowego rozwiązania edukacyjnego poprzez wyposażenie kadry nauczycielskiej kształcenia ogólnego ze szkół podstawowych w umiejętność sprawnego wykorzystania narzędzi informacyjno-komunikacyjnych, w tym sprzętu TIK oraz aplikacji on-line w procesie edukacji, a tym samym podniesienie jakości kształcenia ogólnego. Projekt TIK-TAK! wzbogaca o komponent ponadnarodowy projekt standardowy pt. „Mozaika Edukacyjna” (RPDS.10.02.01-02-0107) realizowany od 1 września 2018 roku do 31 lipca 2020 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, poddziałanie 10.2.1 Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej – konkursy horyzontalne. „Mozaika Edukacyjna” jest projektem partnerskim Fundacji „Krzyżowa”, Stowarzyszenia Civis Europae oraz organów prowadzących szkoły objęte wsparciem w ramach projektu (Gminę Miasto Świdnica, Gminę Lubin oraz Inspektoriat Towarzystwa Salezjańskiego we Wrocławiu). Grupą docelową projektu TIK-TAK! będą szkoły, które są objęte wsparciem w ramach „Mozaiki Edukacyjnej”:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Szklarach Górnych
- 2) Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. T. Kościuszki w Świdnicy
- 3) Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Świdnicy
- 4) Szkoła Podstawowa nr 8 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Świdnicy
- 5) Salezjańska Szkoła Podstawowa im. św. Dominika Savio w Lubinie

W projekcie standardowym wyposażono szkoły w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK oraz wyposażono pracownie matematyczno-przyrodnicze. Zakupu sprzętu dokonano zgodnie z *Diagnozą potrzeb edukacyjnych* wskazującą jaki sprzęt najbardziej był potrzebny w danej szkole. W toku rozmów z partnerami „Mozaiki Edukacyjnej”, już w trakcie realizacji projektu, okazało się, że, aby wykorzystać w pełni zakupiony sprzęt do prowadzenia zajęć edukacyjnych, niezbędne jest posiadanie umiejętności oraz sprawdzonego narzędzia, które pozwoli w sposób atrakcyjny i nieskomplikowany wykorzystać technologie informacyjno-komunikacyjne do pracy z uczniami. Postanowiono zatem zaadaptować do warunków polskich narzędzie Partnera Ponadnarodowego H2 Learning, tak aby w pełni wykorzystać technologie TIK w nauczaniu. Partner Ponadnarodowy dysponuje sprawdzonymi i przetestowanymi narzędziami wysokiej klasy, które mają zastosowanie w procesie edukacji z użyciem sprzętu TIK. Zaplanowano proces adaptacji narzędzia w ramach projektu TIK-TAK! i ustalono, iż cały proces adaptacji będzie obejmował następujące fazy:

- 1) wybór materiałów i metod;
- 2) adaptację materiałów i metod do warunków polskich;
- 3) upowszechnienie materiałów i metod w szkołach biorących udział w projekcie.

Podczas realizacji pierwszej fazy okazało się, że wybór materiałów i metod, jakimi dysponuje H2 Learning, nie jest taki łatwy z uwagi na dużą liczbę narzędzi, metod i produktów projektowych, które posiada Partner Ponadnarodowy. W ciągu ostatnich dziesięciu lat H2 Learning zrealizowało bowiem wiele innowacyjnych projektów promujących wykorzystanie technologii w edukacji i promujące rozwój umiejętności nauczycieli w tym zakresie. Przykładowe narzędzia to: Future Creators, SigMath, EUfolio, ATS 2020 (Transversal Skills Assessment), Skills4Work, Digital Pathways, TELMS (Technology Enhanced Learning Mentoring Support), Blend4VET (Blended Learning), TeachNET, 21 Century Learning Design oraz DLF (Digital Learning Framework) dla szkół podstawowych i dla szkół ponadpodstawowych. Partnerzy projektu, w oparciu o konsultacje z organami prowadzącymi szkoły, dyrektorami i nauczycielami, zgodnie ustalili, że najwłaściwszym narzędziem do zaadaptowania i wdrożenia dla polskich szkół jest **DLF – Digital Learning Framework**, ponieważ jest to narzędzie podstawowe i strategiczne, od którego w każdej szkole powinno się rozpocząć działania zmierzające do efektywnego wykorzystania technologii informatyczno-komunikacyjnych w edukacji.

Niniejszy poradnik składa się z siedmiu rozdziałów:

- 1) Rozdział pierwszy przedstawia założenia realizacji projektu, uzasadnia wybór irlandzkiego narzędzia Digital Learning Framework do adaptacji na grunt polski, przedstawia opis narzędzia, w tym przegląd 4 domen narzędzia oraz korzyści wprowadzenia narzędzia w irlandzkich szkołach, a także opisuje praktyki zastosowania narzędzia w Irlandii i jego długofalowe rezultaty.
- 2) Rozdział drugi opisuje warunki w polskich szkołach.
- 3) Rozdział trzeci uzasadnia wdrożenie narzędzia w polskich szkołach, wymieniając korzyści dla szkół, które zechcą skorzystać z Ramy Nauczania Cyfrowego *TIK-TAK!*.
- 4) Rozdział czwarty dotyczy metod zastosowania narzędzia i przedstawia proces wdrażania narzędzia *TIK-TAK!*, metody i etapy wdrażania oraz zastosowanie Cyklu Planowania Nauczania Cyfrowego.
- 5) W rozdziale piątym zaprezentowane są wymogi sprzętowe.
- 6) Rozdział szósty przedstawia dokumentację i zawiera opis ilościowy oraz jakościowy narzędzia, w tym opis wybranych do narzędzia polskiego domen oraz przykłady dobrych praktyk z irlandzkich szkół, które mogą być inspiracją dla polskich nauczycieli wdrażających *TIK-TAK!* w swoich szkołach.
- 7) Rozdział siódmy przedstawia rekomendacje i wnioski.

Poradnik uzupełniają załączniki stanowiące dokumentację przydatną w realizacji Ram Nauczania Cyfrowego. Są to:

1) Wzory następujących dokumentów:

- Zaangażowanie uczniów – ankieta.
- Autorefleksja nauczyciela na temat własnej praktyki i wykorzystania technologii cyfrowych – arkusz autodiagnozy.
- Plan Nauczania Cyfrowego – szablon planu.
- Arkusz ewaluacji spotkań.

2) Regulamin Rady Konsultacyjno-Programowej

3) System komunikacji i opiniowania

4) Arkusz opiniowania - szablon

1. OPIS NARZĘDZIA I PRAKTYKI ZASTOSOWANIA NARZĘDZIA W IRLANDII

Digital Learning Framework - Rama Nauczania Cyfrowego jest dokumentem przygotowanym przez Ministerstwo Edukacji w Irlandii w celu wdrażania ogólnokrajowej Strategii Cyfrowej dla Szkół na lata 2015 – 2020. Rama stanowi wsparcie i wytyczne dla szkół i nauczycieli w zakresie wdrażania technologii cyfrowych w nauczaniu, uczeniu się i ocenianiu.

Rama powstała w oparciu o inne, istniejące światowe i europejskie ramy kompetencji cyfrowych m.in. Rama Kompetencji TIK UNESCO, DigCompEdu i DigCompOrg. Poprzez dostosowanie tych ram do irlandzkich realiów edukacyjnych powstał dokument, który w jasny i przejrzysty sposób pokazuje nauczycielom, jak mogą skutecznie wykorzystywać technologie cyfrowe w swojej pracy.

Rama wspiera również dyrektorów szkół i instytucje edukacyjne w tworzeniu wspólnej wizji ukazującej, jak technologie mogą pomóc zaspokajać potrzeby edukacyjne wszystkich uczniów. Rama Nauczania Cyfrowego opracowana została w dwóch wymiarach: Nauczanie i Uczenie się oraz Przywództwo i Zarządzanie. Są to dwa kluczowe obszary pracy szkoły, które bezpośrednio wpływają na efekty uczenia się i doświadczenia edukacyjne uczniów. W ramach każdego z tych wymiarów wyodrębniono 4 odrębne domeny:

Nauczanie i uczenie się	Przywództwo i zarządzanie
<ul style="list-style-type: none">• Wyniki w nauce• Zaangażowanie uczniów• Indywidualna praktyka nauczyciela• Współpraca i współdziałanie nauczycieli	<ul style="list-style-type: none">• Przywództwo w nauczaniu i uczeniu się• Zarządzanie organizacją• Kierowanie rozwojem szkoły• Rozwijanie zdolności przywódczych

W każdej z domen znajdują się opisy standardów oraz wskaźniki efektywności jako opis „skutecznej” i „bardzo skutecznej” praktyki. Standardy precyzyjnie opisują zachowania i cechy charakterystyczne dla praktyk w skutecznej, dobrze funkcjonującej szkole i odzwierciedlają 32 standardy zawarte w innym irlandzkim krajowym dokumencie: „Patrząc na naszą szkołę 2016 - Ramy jakości dla szkół podstawowych.”. Ważnym zadaniem tych norm jest pomoc szkołom w określeniu skutecznych lub wysoce skutecznych działań, zidentyfikowanie i uszeregowanie pod względem ważności obszarów, w których konieczna jest poprawa, oraz pomocy w wyznaczeniu drogi poprawy. Innymi słowy, wskaźniki efektywności umożliwiają nauczycielom i dyrektorom szkół zaplanowanie metod wsparcia dla wdrażania

technologii cyfrowych w procesach nauczania i uczenia się oraz indywidualnej pracy nauczycieli w tym zakresie.

Zastanawiając się, w jaki sposób wykorzystanie technologii cyfrowych może usprawnić proces nauczania i uczenia się, kierownictwo szkoły i nauczyciele określają te aspekty procesu, które są już skuteczne lub wysoce skuteczne, a także te, gdzie potrzebne są ulepszenia. Opisy skutecznych i wysoce skutecznych praktyk są poparte studiami przypadków i przykładami dobrej praktyki. Niektóre z nich są już dostępne, a kolejne zostaną opracowane w miarę, jak technologie cyfrowe zostaną włączone do procesów nauczania i uczenia się we wszystkich szkołach.

Niektóre z korzyści dla szkół wynikające z zastosowania Ram Nauczania Cyfrowego:

- Promocja lepszego nauczania oraz uczenia się i zaangażowania uczniów.
- Ogólnoszkolne porozumienie na temat sposobów wykorzystania technologii cyfrowych w konstruktywistycznym podejściu do uczenia się i nauczania.
- Zapoczątkowanie wewnętrznej dyskusji na temat tego, w jaki sposób wykorzystanie technologii cyfrowych może prowadzić do poprawy procesów nauczania i uczenia się.
- Rama może stanowić narzędzie wykorzystywane indywidualnie lub przez grupę nauczycieli do planowania i refleksji nad codziennymi praktykami nauczania i uczenia się na wszystkich poziomach i we wszystkich obszarach programu nauczania.
- Pomoc dla szkół i indywidualnych nauczycieli w zdefiniowaniu potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego w dziedzinie technologii cyfrowych i umożliwieniu im przejęcia odpowiedzialności za własny rozwój i poprawę w tej dziedzinie.
- Ramy wspierają współpracę między nauczycielami i wspólne planowanie na poziomie klas oraz w interdyscyplinarnych dziedzinach takich jak np. umiejętność czytania, liczenia i STEM¹.
- Ramy stanowią odniesienie do tego, co jest skuteczną i wysoce skuteczną praktyką w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych w nauczaniu, uczeniu się i kierowaniu szkołą oraz mogą być kluczowym instrumentem wewnętrznej i zewnętrznej oceny wdrażania technologii cyfrowych we wszystkich aspektach działalności szkoły.

¹ STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) - Nauka, technologia, inżynieria i matematyka

- Rama może pomóc szkołom w opracowaniu racjonalnego uzasadnienia dla wdrażania wybranych technologii cyfrowych w nauczaniu i uczeniu się oraz w podejmowaniu decyzji odnośnie odpowiednich inwestycji infrastrukturalnych.
- W Irlandii Rama stanowi wsparcie przy wdrażaniu nowej postawy programowej, a także pomoże Ministerstwu Edukacji w pomiarach postępu w zakresie wdrażania technologii cyfrowych w nauczaniu i uczeniu się oraz w kształtowaniu polityki w tej dziedzinie.

Oczekiwane długoterminowe rezultaty wykorzystywania Ram Nauczania Cyfrowego obejmują:

- Technologie cyfrowe są elementem procesów nauczania i uczenia się, w oparciu o zasady konstruktywistyczne.
- Wysoki poziom zaangażowania uczniów w proces nauki poprzez wykorzystanie Ram Nauczania Cyfrowego przez nauczyciela, w efekcie którego uczniowie stają się zaangażowanymi myślicielami, aktywnymi uczniami i kreatorami wiedzy.
- Nauczanie skoncentrowane na uczniu.
- Uczniowie są samodzielni i zmotywowani do uczenia się.
- Dostęp do danych dotyczących uczniów i nauczycieli oraz różnorodnego wykorzystania technologii cyfrowych w nauczaniu, uczeniu się.
- Rama Nauczania Cyfrowego jest wykorzystywana przez dyrektorów szkół i nauczycieli jako narzędzie do oceny potrzeb rozwoju zawodowego.
- Rama jest pomocna przy wdrażaniu Ramy Jakości dla Szkół Podstawowych.
- Ogólnoszkolne podejście i zaangażowanie w efektywne i wysoce efektywne sposoby wykorzystania technologii cyfrowych w nauczaniu i uczeniu się.
- Widoczna i szeroko stosowana personalizacja i różnicowanie w uczeniu się i nauczaniu.
- Rama stanowi narzędzie wewnętrznej i zewnętrznej oceny poziomu wykorzystania technologii cyfrowych w różnych aspektach działalności szkół.
- Rama jest narzędziem informacyjnym dla Ministerstwa w zakresie wykorzystania technologii cyfrowych w uczeniu się, nauczaniu i ocenie, które rzutuje na przyszłe decyzje polityczne.

Rama Nauczania Cyfrowego DLF zakłada, że szkoły znajdują się na różnych etapach wykorzystania technologii cyfrowych w nauczaniu i uczeniu się. Nie oczekuje się, że wszystkie aspekty zawarte w Ramie zostaną uwzględnione w każdej działalności autorefleksyjnej lub ewaluacyjnej. Rama powinna być raczej postrzegana jako czynnik autorefleksji i poprawy, a nie jako nieelastyczna lista kontrolna. Od samego początku kluczowe znaczenie ma zrozumienie, dlaczego i w jaki sposób dana szkoła stara się wykorzystywać technologie cyfrowe w nauczaniu i uczeniu się oraz do czego się zobowiązuje.

Wdrażanie Ramy w szkołach jest wspierane przez szereg środków i narzędzi, w tym krajowe seminaria i webinaria organizowane przez rządową organizację odpowiedzialną za wdrażanie TIK w edukacji. Ramie towarzyszą wytyczne dotyczące planowania cyfrowego nauczania, które pomogą w opracowaniu ogólnoszkolnego Planu Nauczania Cyfrowego. Ogólnokrajowe wdrożenie Ramy Nauczania Cyfrowego w Irlandii, które odbywa się od września 2018 zostało poprzedzone pilotażem na grupie około 30 szkół podstawowych i 20 szkół ponadpodstawowych w roku 2017/2018. Szkoły wybrane do udziału w pilotażu otrzymały intensywne wsparcie i mentoring od specjalistów z rządowej organizacji ds. wykorzystania TIK w edukacji. Przeprowadzono również zewnętrzną ocenę ram przez Centrum Badań Edukacyjnych. Raport końcowy z pilotażowego wdrażania Ramy Nauczania Cyfrowego opublikowano w październiku 2018 roku.

2. WARUNKI W POLSKICH SZKOŁACH

Czy i jak polskie szkoły są scyfryzowane? Jak nauczyciele i uczniowie wykorzystują nowe technologie? Jaki stosunek do nich mają rodzice? Między innymi takie zagadnienia poruszał raport „Polska szkoła w dobie cyfryzacji. Diagnoza 2017”. Prezentowane w nim badanie przeprowadzone na grupie ponad 100.000 respondentów – uczniów, rodziców i nauczycieli – jest największym jak dotąd badaniem polskich szkół diagnozującym poziom wykorzystania technologii w edukacji.

Na wynikach diagnozy zbudowany został projekt pn. „Mozaika Edukacyjna”. Udało się określić zapotrzebowanie uczniów i nauczycieli na technologie cyfrowe, sprecyzowano bariery poszczególnych grup w podejściu do nauczania cyfrowego

oraz ustalono, jakie są oczekiwania uczniów, nauczycieli i ich rodziców w zakresie wykorzystania sprzętu i pomocy TIK w nauczaniu.

Najważniejsze wyniki pokrywają się z Diagnozą przeprowadzoną za rok 2017:

1. Technologie cyfrowe stosowane są w około połowie polskich szkół. Blisko 50% ankietowanych zadeklarowało, iż w ich szkole, nie są stosowane żadne cyfrowe technologie.

2. Typowa lekcja przy wykorzystaniu cyfrowych technologii edukacyjnych przebiega na ogół metodą frontalną, zbiorową, kiedy to nauczyciel użytkuje sprzęt, a uczniowie są biernymi odbiorcami przekazywanych treści. Nauczyciele najczęściej korzystają z prezentacji multimedialnych (42%) oraz tablic interaktywnych (27% głosów). Na zajęciach szkolnych zdecydowanie najrzadziej wykorzystuje się eksperyment, gry dydaktyczne etc.

3. W większość szkół jako najczęściej użytkowany sprzęt na zajęciach wskazuje się komputer. Na drugim miejscu znalazła się tablica multimedialna, na trzecim smartfon. Z tabletów korzysta tylko 2% respondentów. Interfejsy pomiarowe, klocki do nauki programowania czy roboty prawie w ogóle nie są wykorzystywane w szkołach (korzysta z nich tylko około 1% respondentów).

4. Cyfrowe zasoby edukacyjne stosowane są w prawie połowie polskich szkół, w większości są to prezentacje multimedialne, rzadziej materiały multimedialne, np. filmy, animacje, materiały graficzne, np. ilustracje, tabele. Następne w kolejności pod względem częstotliwości wykorzystywania są podręczniki cyfrowe oraz materiały audio i materiały interaktywne, np. gry, quizy. Najmniej respondentów korzysta z aplikacji mobilnych i e-booków.

5. Zdecydowana większość ankietowanych (ok. 80%) uważa, że zastosowanie cyfrowych technologii edukacyjnych na zajęciach zwiększa zarówno efektywność, jak i atrakcyjność lekcji.

6. Blisko 80% badanych uważa, że zastosowanie cyfrowych technologii edukacyjnych na zajęciach zwiększa zaangażowanie uczniów.

7. W opinii badanych cyfrowe technologie edukacyjne stanowią przede wszystkim uzupełnienie zajęć tradycyjnych.

8. Ankietowani nauczyciele wykorzystują nowoczesne cyfrowe technologie na zajęciach ze wszystkich przedmiotów. Nowością w porównaniu do badań wcześniejszych jest to, że TIK pojawił się także na lekcjach religii, etyki i godzinach wychowawczych.

9. Zajęcia z wykorzystaniem TIK mają zwykle tradycyjną strukturę, organizację i przebieg. Dominują metody podające (ok. 70%), co wskazuje na transmisyjny charakter edukacji.

10. Ok. 40% ankietowanych zadeklarowało wykorzystanie cyfrowych technologii kilka razy w tygodniu, zaś ok. 30% w badanej grupie czyni to codziennie, a tylko co drugi nauczyciel korzysta z TIK raz w tygodniu.

Główną barierą w prawidłowym użytkowaniu nowoczesnych technologii w procesie kształcenia jest brak stosownego wyposażenia, a w przypadku posiadania odpowiedniego sprzętu, brak umiejętności nauczycieli na temat tego: jak włączyć wykorzystanie nowoczesnych technologii do scenariusza zajęć, jak najefektywniej wykorzystać sprzęt szkolny oraz jak urozmaicić swoje lekcje. Ww. Raport wskazuje, iż co piąty uczeń w Polsce korzysta na zajęciach z własnego sprzętu. Widoczne są także braki w infrastrukturze, dostępie do Internetu na terenie placówek edukacyjnych. Większość uczniów i nauczycieli ocenia dostęp bezprzewodowy do Internetu dla uczniów na terenie całej szkoły jako przeciętny lub słaby. W szkołach używany jest głównie komputer i tablica interaktywna. Na trzecim miejscu plasuje się smartfon. Tablety, interfejsy pomiarowe, klocki do nauki programowania czy roboty prawie w ogóle nie są użytkowane w placówkach edukacyjnych.

3. UZASADNIENIE WDROŻENIA RAMY NAUCZANIA CYFROWEGO TIK-TAK! W SZKOŁACH

Niniejszy rozdział wskazuje, jakie są korzyści dla szkoły, która chce korzystać z Ramy Nauczania Cyfrowego TIK-TAK!. Narzędzie może być wykorzystywane do wspierania indywidualnej pracy nauczycieli oraz promowania kształcenia cyfrowego na poziomie danego przedmiotu jak i na poziomie całego programu. Najważniejszym celem Ramy Nauczania Cyfrowego jest pokazanie nauczycielom, w jaki sposób skutecznie wdrażać technologie cyfrowe we wszystkie obszary działalności szkoły. Wytyczne Ramy opisują krok po kroku proces, który ma na celu pomóc nauczycielom w rozważaniach, w jaki sposób wykorzystują technologie cyfrowe w procesie nauczania, jak również w procesie zarządzania klasą. Obejmuje to refleksję nad obecną praktyką i identyfikację obszarów do dalszego rozwoju.

Rama Nauczania Cyfrowego stanowi kluczowy dokument, dzięki któremu szkoły będą mogły skutecznie wdrożyć nowe technologie cyfrowe i stworzyć własny plan działań w tym obszarze.

Opracowanie planu wdrażania technologii cyfrowych przyniesie szkole następujące korzyści:

- Zapewni społeczności szkolnej możliwości opracowania wspólnej wizji cyfrowej nauki w szkole.
- Znacznie wzmocni wymiar ogólnoszkolnego planu.
- Pozwoli na obserwację i dokumentowanie tego, w jaki sposób technologie cyfrowe wspierają strategię uczenia się, nauczania i oceny w szkole.
- Zapewni szkole spójną i ukierunkowaną strategię wdrażania nauczania cyfrowego, która pomoże zrealizować wizję szkoły w XXI wieku.
- Pomoże szkole w strategicznym przydzielaniu wszelkich otrzymanych funduszy.

Rama Nauczania Cyfrowego TIK-TAK jest elastycznym narzędziem, które może być wykorzystywane w różny sposób przez szkołę lub nauczycieli w szkole. Została ona zaprojektowana, aby:

- Pomóc w promowaniu gotowości do nowych programów nauczania, lepszego nauczania i uczenia się oraz zaangażowania uczniów i wykorzystania pedagogiki skoncentrowanej na potrzebach edukacyjnych ucznia.
- Wspierać proces planowania i refleksji nad własną praktyką wśród nauczycieli i we wszystkich obszarach nauczania.
- Pomóc szkołom opracować jasne uzasadnienie potrzeby wdrażania nowych technologii cyfrowych w nauczaniu i uczeniu się oraz mieć wpływ na planowanie infrastruktury szkolnej.
- Pomóc szkołom i poszczególnym nauczycielom w określeniu i zaplanowaniu ich potrzeb w zakresie ustawicznego doskonalenia zawodowego, w obszarze nowych technologii cyfrowych, a tym samym wspierać organy państwowe w lepszym reagowaniu na potrzeby szkoleniowe nauczycieli.

4. METODY STOSOWANIA

Niniejszy rozdział zawiera wytyczne i wskazówki dotyczące sposobu, w jaki szkoły mogą korzystać z Ramy Nauczania Cyfrowego TIK-TAK!.

Narzędzie TIK-TAK wdrażamy Metodą Cyklu Planowania Nauczania Cyfrowego, która składa się z sześciu kroków. Sześć etapów zapewnia szkołom i poszczególnym nauczycielom proces angażowania się w przeglądanie aktualnych praktyk nauczania cyfrowego jak i formułowanie planu poprawy tych praktyk.

Pierwsze trzy kroki to faza badania i refleksji, podczas gdy kroki od 4. do 6. koncentrują się na tworzeniu, wdrażaniu i ocenie planu działania.



Krok 1: Wybór standardów

Szkoła powinna najpierw zapoznać się z Ramą Nauczania Cyfrowego. Po zapoznaniu się z domenami, szkoła powinna określić standardy, na których chce się skupić. Nie zaleca się, aby szkoła koncentrowała się na wszystkich 32 standardach, ale zamiast tego określiła konkretny zakres, odpowiedni dla obecnej sytuacji i potrzeb szkoły.

Krok 2: Zebranie dowodów

Po zidentyfikowaniu zakresu cyfrowego nauczania, na którym szkoła się skupi, należy

uważnie rozważyć standardy i deklaracje praktyki z wybranego przez siebie obszaru, a następnie rozpocząć gromadzenie dowodów, które pokażą poziom wdrażania nauczania cyfrowego, na jakim obecnie działa szkoła.

Krok 3: Analiza i wnioski

Po zebraniu danych z wielu źródeł szkoła analizuje informacje i porównuje je z ocenianymi stwierdzeniami praktyki. Po zebraniu wszystkich niezbędnych dowodów szkoła wyciąga wnioski i ocenia własną praktykę w odniesieniu do tego, w jaki sposób porównuje się ona ze stwierdzeniami skutecznej i wysoce skutecznej praktyki zawartymi w Ramie Nauczania Cyfrowego.

Krok 4: Cyfrowy Plan Nauczania

Po przeanalizowaniu danych i dokonaniu szeregu ocen w odniesieniu do metod nauczania cyfrowego, szkoła tworzy swój własny Cyfrowy Plan Nauczania. Plan powinien stanowić podstawę do dyskusji i refleksji wśród nauczycieli i kadry zarządzającej w odniesieniu do roli technologii cyfrowych w wybranym obszarze zainteresowania.

Krok 5: Wdrożenie Cyfrowego Planu Nauczania

Po utworzeniu Cyfrowego Planu Nauczania szkoła powinna rozpocząć wdrażanie określonych działań. Cały personel powinien być świadomy i uczestniczyć w działaniach na poziomie indywidualnego nauczyciela, klasy, działu przedmiotowego i poziomu całej szkoły. Z czasem działania te powinny stać się częścią normalnego procesu nauczania i uczenia się w szkole.

Krok 6: Monitorowanie działań i ocena

Działania muszą być monitorowane na bieżąco, aby ocenić ich wpływ na praktyki uczenia się, nauczania i oceny.

5. UWARUNKOWANIA SPRZĘTOWE

Narzędzie DLF wykorzystywane w Irlandii nie wymaga specjalnego sprzętu. Większą wagę przykładu do stwierdzenia i sprecyzowania, w jakich technologiach cyfrowych dobrze czuje się nauczyciel.

Szkoły biorące udział w projekcie TIK-TAK! wyposażone zostały w ramach projektu „Mozaika Edukacyjna”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego

Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Każda ze szkół posiada niezbędne minimum:

- 1) Dostęp do Internetu;
- 2) Komputery przenośne dla uczniów i dla nauczycieli;
- 3) Projekторы / monitory interaktywne i tablice;
- 4) Urządzenia wielofunkcyjne laserowe lub atramentowe.

Zakupiony sprzęt jest ze sobą zintegrowany w zakresie parametrów technicznych i użytkowych, dzięki czemu daje możliwość tworzenia mobilnych pracowni TIK oraz wspólnych pracowni wykorzystywanych jako pomoc edukacyjna przez nauczycieli reprezentujących wszystkie grupy przedmiotowe. Proces ten ułatwia również tworzenie wspólnych e-zasobów, bibliotek, autorskich materiałów edukacyjnych, jak również udostępnianie ich szerszemu gronu nauczycieli w formie wymiany dobrych praktyk i dzielenia się doświadczeniem. Jest to podstawa do skutecznego wdrażania zintegrowanych systemów nauczania przedmiotowego z wykorzystaniem narzędzi TIK.

Narzędzie TIK-TAK, tak jak narzędzie DLF, nie wymaga dodatkowego specjalistycznego sprzętu, zezwala na wykorzystanie indywidualnych narzędzi TIK będących w posiadaniu uczniów, nauczycieli lub szkoły. Najważniejsza jest tutaj kwestia dobrania technologii cyfrowych tak, aby dostosowane były do danego nauczyciela.

6. DOKUMENTACJA

a. OPIS ILOŚCIOWY:

Narzędzie TIK-TAK zawiera:

- 1) Wyżej opisany Cykl Planowania Nauczania Cyfrowego składający się z sześciu kroków.
- 2) Zaadaptowane z narzędzia DLF dla irlandzkich szkół podstawowych 3 domeny:
 - a) Domenę 2 DLF / DOMENĘ A TIK-TAK: ZAANGAŻOWANIE UCZNIÓW
 - b) Domenę 3 DLF / DOMENĘ B TIK-TAK: INDYWIDUALNA PRAKTYKA NAUCZYCIELA
 - c) Domenę 4 DLF / DOMENĘ C TIK-TAK: WSPÓŁPRACA I WSPÓŁDZIAŁANIE NAUCZYCIELI
- 3) Plan Nauczania Cyfrowego (w załączeniu).

b. OPIS JAKOŚCIOWY NARZĘDZIA:

Postawą zastosowania narzędzia jest Cykl Planowania Nauczania Cyfrowego oraz tabele charakteryzujące poszczególne domeny, niezbędne do dokonania autodiagnozy i przygotowania Planu Nauczania Cyfrowego.

Każda domena zawiera określone standardy oraz wskaźniki efektywności danej domeny – w podziale na praktykę „skuteczną” i praktykę „wysoco skuteczną”. Tabele przedstawiające domeny uzupełnione są przykładami dobrych praktyk, które mogą być inspiracją dla nauczycieli.

Irlandzkie narzędzie DLF zawiera 4 domeny:

Domenę 1 - Wyniki ucznia w nauce

Domenę 2 - Zaangażowanie uczniów

Domenę 3 - Indywidualna praktyka nauczyciela

Domenę 4 - Współpraca i współdziałanie nauczycieli

Adaptując narzędzie na potrzeby szkół biorących udział w „Mozaice Edukacyjnej” Grupa Ekspertów po zebraniu opinii od Rady Konsultacyjno-Programowej postanowiła w narzędziu TIK-TAK! adoptować Domeny 2, 3 i 4, ponieważ w polskich szkołach nacisk powinien być położony w pierwszej kolejności na rozwój indywidualnej pracy nauczyciela oraz współpracę nauczycieli, co przełoży się na wzrost zaangażowania uczniów. Zdaniem Partnerów Domena 1 powinna być realizowana po zrealizowaniu pozostałych Domen jako samodzielny oddzielny projekt. Narzędzie TIK-TAK zamiast numerować domeny nadało im nazwy A, B, C.

Szkoła Podstawowa – Proces Kształcenia		
Domena A TIK TAK: ZAANGAŻOWANIE UCZNIÓW		
STANDARD	WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI - PRAKTYKA SKUTECZNA	WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI - PRAKTYKA WYSOCE SKUTECZNA
Uczniowie celowo angażują się w istotne działania edukacyjne	Uczniowie wykorzystują technologie cyfrowe do pozyskiwania i wymiany informacji, aby wzmacniać zrozumienie i rozwijać proces tworzenia podstawowej wiedzy.	Uczniowie wykorzystują różnorodne technologie cyfrowe w procesie tworzenia wiedzy, w celu pozyskiwania informacji, formułowania krytyki i zarządzania informacjami oraz do refleksji nad własną nauką.
	<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Tworzenie e-booków w klasie http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217999506</p> <p>Nauczanie międzyprzedmiotowe z Mapami Scoilnet: http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#57374505</p> <p>TIK i liczenie – lekcja matematyki http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#52692671</p> <p>Tworzenie e-booka o wulkanach: http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217996556</p>	
Uczniowie rozwijają się poprzez pełne szacunku interakcje i doświadczenia, które stanowią wyzwanie oraz wsparcie	<p>Cyfrowe interakcje między uczniami i cyfrowe interakcje między uczniami a nauczycielami są pozytywne, pełne szacunku i sprzyjają dobremu samopoczuciu.</p> <p>Uczniowie pewnie wykorzystują technologie cyfrowe, aby pogłębić swoją wiedzę, angażując się w debaty publiczne i aktywność obywatelską.</p>	<p>Cyfrowe interakcje między uczniami i między uczniami a nauczycielami są pełne szacunku, stanowią wyzwanie i wspierają dobre samopoczucie wszystkich uczniów.</p> <p>Uczniowie wykorzystują technologie cyfrowe, aby z szacunkiem komunikować się, współpracować i współtworzyć wiedzę poprzez aktywne zaangażowanie w debatę publiczną i aktywność obywatelską.</p>
	<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Wykorzystanie narzędzi online w pisaniu: http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#161622396</p> <p>Projekt filmowy w szkole podstawowej: http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217987165</p>	

	<p>Metoda projektu z TIK: http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217986693</p>	
Uczniowie stosują refleksję nad swoimi postęпами w nauce i rozwijają poczucie odpowiedzialności za swoje uczenie się.	Uczniowie, jako osoby samodzielnie uczące się, wykorzystują technologie cyfrowe do udokumentowania, rejestrowania i refleksji na temat ich postępów i rozwoju kompetencji.	Uczniowie jako autonomiczni i samodzielni uczniowie wykorzystują technologie cyfrowe do twórczego i krytycznego rozwijania swoich kompetencji i są w stanie wyznaczyć znaczące osobiste cele dla przyszłej nauki.
	<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Wykorzystanie e-portfolio w plastyce http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#160722017</p>	
Uczniowie mają możliwość rozwijania umiejętności i postaw niezbędnych do uczenia się przez całe życie	Uczniowie mają możliwość wykorzystania swoich kompetencji cyfrowych w nowych sytuacjach lub kontekstach i potrafią zrozumieć, w jaki sposób technologia cyfrowa może wspierać uczenie się przez całe życie.	Uczniowie w innowacyjny sposób wykorzystują swoje kompetencje cyfrowe w nowych sytuacjach lub kontekstach, kreatywnie opracowują nowe rozwiązania i / lub produkty oraz postrzegają siebie jako osoby zaangażowane w kontynuowanie edukacji i kształcenia.
	<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Project-Based learning with ICT http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217986693</p>	

SZKOŁA PODSTAWOWA– proces kształcenia		
Domena B TIK-TAK – INDYWIDUALNA PRAKTYKA NAUCZYCIELA		
STANDARD	WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI - PRAKTYKA SKUTECZNA	WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI - PRAKTYKA WYSOCE SKUTECZNA
Nauczyciel posiada wiedzę z danego przedmiotu, umiejętności pedagogiczne oraz potrafi zarządzać klasą (umiejętności dydaktyczno-organizacyjne)	Nauczyciele korzystają z szeregu technologii cyfrowych, aby przygotować zajęcia edukacyjne oraz sposoby oceniania uczniów. Nauczyciele projektują i dostosowują działania edukacyjne z wykorzystaniem	Nauczyciele korzystają z szeregu technologii cyfrowych do projektowania nowych możliwości uczenia się, nauczania i oceniania. Nauczyciele reprezentują wysoki poziom nauczania, wykorzystując technologie cyfrowe do wspierania kreatywności uczniów, innowacji i tworzenia



	<p>technologii cyfrowych, aby były one istotne dla wsparcia procesu uczenia się.</p> <p>Nauczyciele korzystający z cyfrowych zajęć edukacyjnych potrafią ocenić ich skuteczność i zweryfikować odpowiednie strategie nauczania.</p>	<p>wiedzy.</p> <p>Nauczyciele krytycznie zastanawiają się i eksperymentują w zakresie cyfrowych działań edukacyjnych, stale oceniając ich skuteczność, aby zweryfikować i wybrać odpowiednie strategie nauczania.</p>
<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Wykorzystanie tableatów w procesie oceniania http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673626</p> <p>Realizacja projektu filmowego w szkole podstawowej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217987165</p> <p>Uczenie się oparte na projektach z wykorzystaniem TIK http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217986693</p> <p>Wykorzystanie tableatów w drugiej klasie http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216472766</p> <p>Wykorzystanie tableatów do nauki czytania i pisania najmłodszych dzieci http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216468935</p> <p>TIK dla tangramów w matematyce http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214504657</p> <p>Wykorzystanie narzędzia <i>Scratch</i> do nauki pisania http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673812</p> <p>Wykorzystanie narzędzia <i>Scratch</i> do nauki czytania http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673628</p> <p>Wykorzystanie tableatów do nauki porozumiewania się i umiejętności dyskusowania http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94672793</p> <p>Ścieżki edukacyjne <i>Scoilnet</i> w klasie szkoły podstawowej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94672793</p>		

	<p>Practice/Videos/Primary/#126600753 Cyfrowe Video do nauki języka irlandzkiego (Gaeilge) http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214503847</p> <p>Tworzenie e-booków w klasie http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217999506</p> <p>Wykorzystanie zielonego ekranu (green screen) w nauczaniu sztuki wizualnej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#218000782</p>	
<p>Nauczyciel w swojej praktyce wykorzystuje planowanie, przygotowanie oraz skuteczne metody oceny wspierające rozwój uczniów.</p>	<p>Nauczyciele używają odpowiednich technologii cyfrowych, aby opracować zajęcia edukacyjne, ułatwiające spersonalizowane i zróżnicowane uczenie się.</p> <p>Nauczyciele realizują tematykę danego przedmiotu w powiązaniu z globalnymi problemami współczesnego świata z wykorzystaniem odpowiednich technologii cyfrowych.</p> <p>Nauczyciele używają technologii cyfrowych w sposób etyczny, aby skutecznie zarządzać, monitorować i dokumentować postępy uczniów.</p> <p>Nauczyciele korzystają z szeregu technologii cyfrowych, aby wspierać ocenianie kształtujące i sumujące.</p>	<p>Nauczyciele wykorzystują odpowiednie technologie cyfrowe do wspierania zróżnicowanego uczenia się, umożliwiając uczniom przejęcie odpowiedzialności za ich indywidualne potrzeby edukacyjne.</p> <p>Nauczyciele używają odpowiednich technologii cyfrowych, aby pomagać uczniom w tworzeniu projektów, angażując ich we wspólne rozwiązywanie problemów, badania i / lub twórczość artystyczną.</p> <p>Nauczyciele wykorzystują technologie cyfrowe, aby ich ocena ucznia była odpowiednia i transparentna, ułatwiając uczniom oraz ich rodzicom dokonywanie świadomych wyborów dalszej ścieżki edukacyjnej.</p> <p>Nauczyciele projektują i używają różnych cyfrowych technologii do oceniania kształtującego i sumującego oraz regularnie weryfikują ważność i niezawodność tych metod.</p>

Przykłady dobrych praktyk:

Wykorzystanie tabletek do nauki pisanie w klasie 2.

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216472766>

Cyfrowe opowiadanie z wykorzystaniem tabletek

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216466222>

TIK dla Tangramów w matematyce

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214504657>

Tablety w rozwiązywaniu problemów

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94672794>

Wykorzystanie tabletek in SESE (nauka o środowisku)

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216473296>

Wykorzystanie Beebots w edukacji wczesnoszkolnej

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216470159>

Wykorzystanie ePortfolios w plastyce

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#160722017>

Tablety jako wsparcie w uczeniu się

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216468050>

Wykorzystanie tabletek w matematyce

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216471426>

Tablety w nauce czytania i pisanie w edukacji wczesnoszkolnej

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216468935>

TIK w układzie wieloklasowym

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214507507>

Scratch dla nauki pisanie

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673812>

Scratch dla nauki czytania

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673628>

Scratch dla nauki języka obcego

<http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214633599>

	<p>Wykorzystanie tableatów do oceniania http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673626</p> <p>Wykorzystanie zielonego ekranu (green screen) w nauczaniu sztuki wizualnej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#218000782</p> <p>Nauka oparta na projektach z TIK http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#217986693</p>	
<p>Nauczyciel wybiera i stosuje metody nauczania, które są dopasowane do celów nauczania oraz edukacyjnych potrzeb uczniów.</p>	<p>Opracowując materiały dydaktyczne, nauczyciele świadomie i celowo używają różnych technologii cyfrowych adekwatnych do celów nauczania oraz edukacyjnych potrzeb uczniów.</p> <p>Nauczyciele używają odpowiednich technologii cyfrowych i metod nauczania, aby rozwijać wśród uczniów umiejętności czytania, pisania i liczenia w ramach przyjętego programu nauczania.</p>	<p>Nauczyciele, na podstawie refleksji, dostosowują swoje metody nauczania w zakresie technologii cyfrowych, aby personalizować proces nauki oraz wspierać w uczniach poczucie odpowiedzialności za własną edukację.</p> <p>W pracy nauczyciela, technologie cyfrowe stanowią integralną część jego metod nauczania i wspierają rozwój, monitorowanie i ocenę umiejętności uczniów w dziedzinie czytania, pisania i liczenia.</p>
<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Wykorzystanie Beebots w edukacji wczesnoszkolnej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216470159</p> <p>TIK dla Tangramów w matematyce http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214504657</p> <p>Cyfrowe Video do nauki języka irlandzkiego (Gaeilge) http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214503847</p> <p>Scoilnet Ścieżki uczenia się w klasie w szkole podstawowej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#126600753</p> <p>Scratch do nauki pisania, czytania i liczenia http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673631</p> <p>Scratch do nauki pisania</p>		



	<p>http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673812 TIK & liczenia – Lekcje matematyki dla starszych uczniów</p> <p>http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#52692671 Wykorzystanie tabletów do nauki porozumiewania się i umiejętności dyskusowania</p> <p>http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94672793 Cyfrowe opowiadanie z wykorzystaniem tabletów</p> <p>http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216466222 Wykorzystanie tabletów w ocenianiu</p> <p>http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673626</p>	
<p>Nauczyciel dostosowuje metody nauczania do indywidualnych potrzeb uczniów oraz odpowiednio różnicuje zadania edukacyjne.</p>	<p>Nauczyciele ułatwiają uczniom aktywne korzystanie z różnych technologii cyfrowych w celu zaspokojenia indywidualnych potrzeb edukacyjnych.</p>	<p>Nauczyciele zwiększają aktywne wykorzystanie technologii cyfrowych przez uczniów, w oparciu o własną refleksję i indywidualne potrzeby edukacyjne uczniów.</p>
	<p>Przykład dobrych praktyk:</p> <p>TIK w układzie wieloklasowym</p> <p>http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214507507</p>	

Szkoła podstawowa – proces kształcenia		
Domena C TIK TAK: WSPÓŁPRACA I WSPÓŁDZIAŁANIE NAUCZYCIELI		
STANDARD	WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI - PRAKTYKA SKUTECZNA	WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI - PRAKTYKA WYSOCE SKUTECZNA
Nauczyciele cenią sobie i angażują się w rozwój zawodowy i profesjonalną współpracę	Nauczyciele angażują się w rozwój zawodowy i współpracują z innymi nauczycielami, pomagając im w wyborze odpowiednich technologii cyfrowych i dostosowaniu ich do skutecznych metod nauczania w celu poszerzenia możliwości edukacyjnych dla wszystkich uczniów.	Nauczyciele angażują się w rozwój zawodowy, kierują i wspierają innych nauczycieli w wyborze i dostosowywaniu technologii cyfrowych do skutecznych strategii nauczania, aby rozszerzyć możliwości edukacyjne wszystkich uczniów.
	Nauczyciele oceniają, demonstrują i podejmują refleksję razem z kolegami/koleżankami na temat wykorzystania technologii cyfrowych w innowacji i ulepszeniu praktyk edukacyjnych.	Nauczyciele wspólnie dokonują zmian na poziomie całej szkoły, aby wprowadzać innowacje i ulepszać praktyki edukacyjne, poprzez wdrażanie technologii cyfrowych.
<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Wykorzystanie tabletu w matematyce http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216471426 Nauczyciele dzielą się praktyką i wizją e-portfolio http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#161907948 Tablety w edukacji wczesnoszkolnej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673623</p>		
Nauczyciele wspólnie opracowują procesy edukacyjne dla uczniów w ramach przyjętego programu nauczania i poza nim	Nauczyciele należą do zawodowych społeczności internetowych, aby uzyskać pomoc w opracowaniu procesów edukacyjnych dla uczniów w ramach przyjętego programu nauczania i poza nim. Nauczyciele wykorzystują technologie cyfrowe do współpracy z partnerami zewnętrznymi, w celu	Nauczyciele angażują się w zawodowe społeczności internetowe, aby uzyskać pomoc w opracowaniu, dostosowaniu i ocenie procesów edukacyjnych w ramach przyjętego programu nauczania i poza nim. Nauczyciele wykorzystują technologie cyfrowe do współpracy z partnerami zewnętrznymi w celu wspierania istotnych interdyscyplinarnych

	opracowywania istotnych procesów edukacyjnych uczniów.	doświadczeń edukacyjnych.
Nauczyciele wspólnie opracowują i wdrażają spójne i rzetelne metody oceniania formatywnego i sumatywnego (kształtującego i sumującego)	<p>Nauczyciele opracowują i wdrażają etyczne metody wykorzystania technologii cyfrowych do gromadzenia, udostępniania (innym nauczycielom) i interpretowania odpowiednich danych dotyczących uczniów.</p> <p>Nauczyciele wykorzystują technologie cyfrowe do opracowania i tworzenia szeregu odpowiednich metod oceniania kształtującego i sumującego.</p>	<p>Nauczyciele wspólnie opracowują i wdrażają etyczne metody wykorzystania technologii cyfrowych do gromadzenia, udostępniania i interpretowania danych dotyczących uczniów, w celu poprawy procesu zarządzania danymi i wpływu na ogólnoszkolny system oceniania.</p> <p>Nauczyciele wspólnie wykorzystują technologie cyfrowe do opracowania i tworzenia odpowiednich metod oceniania kształtującego i sumującego, wdrażanych na poziomie całej szkoły.</p>
	<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>ICT in a Multiclass Setting http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#214507507</p> <p>Wykorzystanie tabletów w procesie oceniania http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673626</p> <p>Wykorzystanie tabletów w matematyce http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216471426</p>	
Nauczyciele przyczyniają się do budowania potencjału całego personelu szkolnego, dzieląc się swoją fachową wiedzą	<p>Nauczyciele współpracują przy określaniu, w jaki sposób technologie cyfrowe mogą być skutecznie wykorzystywane do nauczania, uczenia się i oceny uczniów.</p>	<p>Nauczyciele kierują i wspierają się nawzajem, aby opracować wspólną wizję zwiększania możliwości edukacyjnych wszystkich uczniów za pomocą technologii cyfrowych.</p>
	<p>Przykłady dobrych praktyk:</p> <p>Wykorzystanie tabletów w matematyce http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#216471426</p> <p>Tablety w edukacji wczesnoszkolnej http://www.pdsttechnologyineducation.ie/en/Good-Practice/Videos/Primary/#94673623</p>	

7. REKOMENDACJE I WNIOSKI

Rekomendacje i wnioski związane z wdrożeniem produktu projektu grantowego pt. „TIK-TAK!” są efektem wprowadzenia Ramy Nauczania Cyfrowego w 5 szkołach podstawowych z Dolnego Śląska z powiatów świdnickiego i lubińskiego oraz współpracy Fundacji „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego z H2 Learning.

Rekomendacje i wnioski wypracowane zostały z udziałem Rady Konsultacyjno-Programowej na podstawie opinii mentorów szkolnych wdrażających rezultat projektu „TIK-TAK!” w swoich szkołach oraz informacji zwrotnych od innych uczestników projektu- nauczycieli i uczniów (użytkowników pośrednich i bezpośrednich narzędzia). Adaptując na grunt polski i wdrażając metodę „TIK-TAK!” dyrekcje szkół, kadra pedagogiczna oraz uczniowie aktywnie wzięli udział w tworzeniu i wdrażaniu nowoczesnego modelu wprowadzenia metod cyfrowych do uczenia się i nauczania w szkołach podstawowych. Dzieląc się swoimi doświadczeniami wypracowano rekomendacje i wnioski tak aby dobrze przygotować wszystkich nauczycieli i szkoły do takich zmian, które wprowadzą rozwiązania systemowe na rzecz rozwoju cyfryzacji.

Wdrożenie Ramy Nauczania Cyfrowego w 5 szkołach podstawowych z Dolnego Śląska charakteryzowało się przede wszystkim poprawą komunikacji między nauczycielami z danej placówki oraz pomiędzy placówkami biorącymi udział w projekcie grantowym „TIK –TAK!”. Istotnie poprawiła się komunikacja między uczniami a nauczycielami poprzez wprowadzenie informacji zwrotnej i zasad oceniania kształtującego takich jak:

- uczenie się jest ściśle powiązane ze skutecznym planowaniem,
- nauczyciel koncentruje się na tym, w jaki sposób uczniowie się uczą,
- ocenianie kształtujące wpływa na motywację ucznia,
- kryteria sukcesu (określenie na co nauczyciel będzie zwracał uwagę) są zdefiniowane już na etapie planowania lekcji i przekazane uczniom,
 - nauczyciel przekazuje uczniom konstruktywne wskazówki, jak uczniowie mogą poprawić swoje wyniki i w jaki sposób mogą się rozwijać,
 - nauczyciel wspomaga samoocenę ucznia i informuje o jego silnych stronach,
 - nauczyciel elastycznie reaguje i modyfikuje plan w zależności od uzyskanych informacji na temat postępów uczniów,

- nauczyciel i uczniowie skoncentrowani są na procesie, a nie na samym wyniku końcowym.

Rama Nauczania Cyfrowego przyczyniła się do nawiązania współpracy między nauczycielami różnych przedmiotów oraz dzielenia się wiedzą, materiałami szkoleniowymi oraz chęcią przeprowadzanie lekcji interdyscyplinarnych wykorzystujących narzędzia TIK i łączących często przedmioty humanistyczne z matematycznymi i przyrodniczymi.

Przeprowadzone ewaluacje oraz konsultacje z Radą Konsultacyjno- Programową projektu grantowego TIK-TAK! wykazały również wzrost motywacji kadry pedagogicznej do wykorzystania dostępnych narzędzi cyfrowych podczas swoich lekcji a także do podzielenia się materiałami edukacyjnymi, które wypracowane zostały i sprawdzone w ramach naszego projektu i działań.

Wnioski:

1. Rozwój i dobro ucznia oraz nauczyciela są nadrzędnym celem edukacji, na osiągnięcie którego pozytywny wpływ ma wprowadzenie technologii cyfrowych pod warunkiem, że jest to zrobione w odpowiedni sposób. Jeśli cyfryzacja jest wprowadzona do szkół w sposób zaplanowany, świadomy i nieprzypadkowy - technologie cyfrowe mogą umożliwić osiągnięcie lepszych wyników edukacyjnych, poprawić efektywność procesu edukacyjnego oraz wzbogacić ofertę edukacyjną szkół.
2. Dobrze zaplanowana cyfryzacja edukacji może także przyczynić się do uzyskania satysfakcjonującego wyniku pracy pedagogicznej zarówno na poziomie pracy z dziećmi i co z tym jest związane osiągania indywidualnych sukcesów ucznia, jak i poprawy współpracy między nauczycielami oraz osiągnięcia wzrostu satysfakcji nauczyciela z wykonywanej pracy. Zaplanowanie cyfryzacji oznacza wprowadzenie spójnego wewnątrzszkolnego systemu, koordynacji działań i planów dopasowanych do potrzeb danej szkoły.
3. Ważne jest to by działania związane z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych nie były sporadyczne i „akcyjne” oraz żeby nauczyciel wprowadzał technologie informatyczno-komunikacyjne regularnie, choćby małymi krokami.
4. Narzędzia cyfrowe powinny być zróżnicowane, nie powinny przykładowo opierać się tylko na prezentacji Power point, która przeprowadzona w formie jednostronnego wykładu nauczyciela jest formą nudną i nieefektywną.



5. Nauczyciel powinien sam podejmować decyzje dotyczące wyboru metod i domen Ramy Nauczania Cyfrowego, a także sam decydować w jakiej dziedzinie i w jakim stopniu potrzebne są mu szkolenia i w jakiej formie. Ważne jest to, że plan nauczania cyfrowego powinien być samodzielnie stworzony przez nauczyciela tak aby on był osobą decyzyjną i dostosował plan do swoich potrzeb i zasobów.
6. Ważna jest współpraca nauczycieli różnych przedmiotów tak, aby zajęcia z elementami technologii cyfrowych łączone były z rozwiązywaniem prawdziwych problemów z różnych przedmiotów oraz dziedzin nauki i życia.
7. W pracy z uczniami należy nastawiać się na rozwiązywanie problemów i poszukiwanie odpowiedzi na pytania. Nauczyciele powinni unikać zadań wymagających pracy odtwórczej, która zniechęca do samodzielnego myślenia i szukania własnych, kreatywnych rozwiązań.
8. Nauczyciel powinien stworzyć dla uczniów możliwość pracy w grupie, najlepiej metodą projektu interdyscyplinarnego z technologiami informacyjnymi "w tle", a jeśli to możliwe z uwzględnieniem zaangażowania lokalnej społeczności (na przykład rodziców, lokalnych instytucji, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, bibliotek i mediów).
9. Należy pomóc nauczycielom, którzy nie są biegli w technologiach cyfrowych poprzez organizację szkoleń lub mentorskiego wsparcia koleżeńskigo tak by pomóc im przekroczyć barierę, wynikającą z lęku i poczucia, że „sobie z nie poradzą z nowoczesnymi technologiami”.
10. Nauczyciele powinni być świadomi, że to nie prawda, że kompetencje cyfrowe liczą się tylko w branży produkcyjnej, transporcie czy budownictwie. Nauczyciel powinien przedstawiać uczniom przykłady cyfryzacji w zawodach uważanych za tradycyjne (np. przedstawić technologie cyfrowe wykorzystywane przez humanistów, w tym lingwistów, tłumaczy, artystów, itp.)

Rekomendacje:

a) Rekomendacje dla szkół podstawowych:

Rekomendujemy wdrożenie Ramy Nauczania Cyfrowego TIK-TAK w szkołach podstawowych ponieważ:

1. Rama Nauczania Cyfrowego TIK- TAK jest narzędziem wprowadzania edukacji cyfrowej w sposób planowy i świadomy, a dzięki możliwości dokonania przez nauczycieli autodiagnozy i przygotowania Planu Nauczania Cyfrowego pozwala na stały rozwój kadry nauczycielskiej.
2. Rama Nauczania Cyfrowego TIK- TAK dzięki wprowadzeniu technologii cyfrowych w sposób planowy i systematyczny wspiera wszechstronny rozwój uczniów i ma pozytywny wpływ na:
 - 1) Zwiększenie efektywności procesów nauczania i uczenia się,
 - 2) Rozwój kompetencji kluczowych, społecznych i kompetencji XXI wieku ucznia,
 - 3) Kształtowanie kreatywności indywidualnej ucznia,
 - 4) Zdobycie i rozwój umiejętności pracy w grupie,
 - 5) Wspieranie ucznia w procesie badawczym i poszukiwania odpowiedzi na postawione pytania,
 - 6) Niwelowanie dysproporcji poprzez zastosowanie standardów i technologii dedykowanych uczniom ze specjalnymi potrzebami,
 - 7) Umożliwienie niwelowania barier geograficznych poprzez dostęp on-line do dzieł sztuki, wiedzy historycznej i pokazywanie miejsc z całego świata i zasobów muzealnych,
 - 8) Sprzyjanie nauce języków obcych i umożliwienie spotkań on-line z rówieśnikami z innych kultur i narodowości oraz realizację projektów współpracy ponadnarodowej i wymiany uczniów on-line.

b) Rekomendacje dla organów prowadzących i kuratorów oświaty:

- 1) Mentorzy szkolni projektu TIK- TAK i grupa ekspertów powołana do adaptacji dobrych praktyk irlandzkich na polski grunt są gotowi dzielić się swoimi doświadczeniami w przygotowywaniu innych nauczycieli i szkół do zmiany jaką wprowadzi Rama Cyfrowego Nauczania, dlatego też **rekomendujemy** pomoc osób odpowiedzialnych za edukację, w tym rozwój edukacji cyfrowych w szkołach w organizacji spotkań, konferencji oraz wideokonferencji poprzez ich współfinansowanie (np. poprzez udostępnienie sal wykładowych, dystrybucję zaproszeń dla uczestników konferencji).
- 2) **Rekomendujemy** powołanie sieci multiplikatorów, mentorów szkolnych ds. Ram Nauczania Cyfrowego, stworzenie dla nich struktury umożliwiającej

ich dalszy rozwój, wymianę doświadczeń, wspólne przygotowanie projektów oraz giełdę dobrych praktyk i narzędzi cyfrowych. Kluczowe jest stworzenie platformy wymiany doświadczeń oraz możliwość spotkań (również on-line).

- 3) **Rekomendujemy** umożliwienie nauczycielom podnoszenia swoich kwalifikacji i kompetencji, szczególnie rozwijanie umiejętności z obszarów edukacji cyfrowej. Kluczowe jest zachęcanie nauczycieli innych przedmiotów do nauki podstaw programowania, bezpieczeństwa w sieci oraz wykorzystania technologii informatyczno- komunikacyjnych na swoich lekcjach.
- 4) **Rekomendujemy** stworzenie partnerstwa międzysektorowego na rzecz rozwoju cyfryzacji w szkołach, partnerstwo sektora edukacji, instytucji publicznych (jst), przedsiębiorców, wyższych uczelni oraz organizacji pozarządowych, w tym wspólne aplikowanie o fundusze unijne i opracowanie projektów współpracy ponadnarodowej.

PODSUMOWANIE

Uczenie się i nauczanie z wykorzystaniem technik cyfrowych z dnia na dzień zastępuje tradycyjne metody edukacyjne. Bardzo szybko zmieniają się szkolne pracownie, a szkoły posiadają coraz więcej sprzętu i narzędzi TIK, w tym dzięki wsparciu w ramach projektów współfinansowanych przez Unię Europejską. Metody, które nauczyciele pamiętają ze swojego szkolnego dzieciństwa, stopniowo idą w zapomnienie, ponieważ do szkół wchodzi nowe metody nauczania i uczenia się oparte na cyfrowych narzędziach i technologiach. Włączenie cyfrowego uczenia się do sal lekcyjnych zastępuje tradycyjne metody kredy i tablicy – od zwykłego używania tabletek zamiast zeszytu do używania skomplikowanych programów i sprzętu. Uczniowie korzystają z Internetu, sieci społecznościowych i platform komunikacyjnych na co dzień. Wykorzystanie umiejętności i zainteresowań cyfrowych uczniów może skutkować ich większym zainteresowaniem nauką i poszerzaniem horyzontów. Cyfrowe uczenie się i nauczanie jest zatem krokiem naprzód w stosunku do tradycyjnych metod edukacji. Digital Learning Framework w Irlandii jest narzędziem wspomagającym wprowadzanie nauczania cyfrowego w sposób skoordynowany i planowy, w sposób rozwijający kreatywność uczniów i nauczycieli. Projekt TIK-TAK wykorzysta dobre praktyki partnera ponadnarodowego, tak aby uczenie i nauczanie z wykorzystaniem technik cyfrowych przyniosło jak

najwięcej efektów i by korzystanie z narzędzi cyfrowych w nauczaniu nie było działaniem przypadkowym, nieprzemyślanym i sporadycznym.

ZAŁĄCZNIKI:

1. Wzory dokumentów:

1.1. Zaangażowanie uczniów- ankieta

Domena A TIK TAK: ZAANGAŻOWANIE UCZNIÓW

Standard	Wskaźnik efektywności
Uczniowie celowo angażują się w istotne działania edukacyjne	<p>Uczniowie wykorzystują technologie cyfrowe do pozyskiwania i wymiany informacji, aby wzmacniać zrozumienie i rozwijać proces tworzenia podstawowej wiedzy. (Praktyka skuteczna)</p> <p>Uczniowie wykorzystują różnorodne technologie cyfrowe w procesie tworzenia wiedzy, w celu pozyskiwania informacji, formułowania krytyki i zarządzania informacjami oraz do refleksji nad własną nauką.</p> <p>(Praktyka wysoce skuteczna)</p>

ANKIETA

- Czy uczniowie wykorzystują technologie cyfrowe do pozyskiwania i wymiany informacji podczas zajęć lekcyjnych?
 - Tak
 - Nie
 - Jeśli tak, jakich narzędzi technologicznych używają?
-
- Jak często korzystali z technologii cyfrowych na zajęciach z danego przedmiotu?
 - Codziennie
 - Co tydzień
 - Co miesiąc
 - Sporadycznie przez cały rok

4. Czy uczniowie wykorzystują technologie cyfrowe do wspierania zrozumienia i tworzenia podstawowej wiedzy w zakresie danego przedmiotu?
- Tak
 - Nie

5. Jakie narzędzia cyfrowe wykorzystują do tego uczniowie?
-

6. Jeśli uczniowie, ucząc się przedmiotu, korzystają z technologii cyfrowych, gdzie ich używają?
- W domu
 - W klasie
 - W sali komputerowej
 - Inne (sprecyzuj)
-

7. Czy uczniowie wykorzystują technologie cyfrowe do krytycznej oceny informacji w danym temacie i zarządzania nimi?
- Tak
 - Nie

8. Jeśli tak, z jakich narzędzi cyfrowych korzystają?
-

9. Czy uczniowie korzystają z różnych technologii cyfrowych, aby podjąć refleksję nad własnym procesem uczenia się?
- Tak
 - Nie

10. Jeśli tak, jakie narzędzia cyfrowe wykorzystują do refleksji nad swoją nauką?
-

11. Czy używa Pan / Pani technologii cyfrowych w nauczaniu, uczeniu się i ocenie przedmiotu?
- Tak
 - Nie

12. Jeśli tak, jakich technologii cyfrowych Pan / Pani używa?
-

TIK – TAK! Projekt grantowy
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1.3. Plan Nauczania Cyfrowego – szablon planu

[Nazwa szkoły]

Plan Nauczania Cyfrowego

(Zaprojektowany do drukowania w formacie poziomym)

1. Wstęp

Ten dokument opisuje wyniki aktualnego Planu Nauczania Cyfrowego, w tym cele i działania, które będziemy wdrażać, aby je osiągnąć.

1.1 Opis szkoły:

-

1.2 Wizja Szkoły:

-

1.3 Krótki opis dotychczasowego wykorzystania technologii cyfrowych w szkole:

-

2. Cel niniejszego Planu Nauczania Cyfrowego

Podjęliśmy się oceny edukacji cyfrowej w naszej szkole w okresie (miesiąc / rok) do (miesiąc / rok). Oceniliśmy nasze postępy, korzystając z następujących źródeł dowodów:

-

2.1 Wybrany zakres i domeny z Ramy Nauczania Cyfrowego (Digital Learning Framework/TIK-TAK!)

-

2.2 Wybrane standardy i wskaźniki z Ramy Nauczania Cyfrowego (Digital Learning Framework)

Standard	Wskaźnik efektywności

2.3. Podsumowanie naszych mocnych stron w zakresie cyfrowej edukacji

-
-
-

2.4 Obszary, na których skupimy się, aby doskonalić cyfrowe nauczanie i uczenie w naszej szkole

-
-
-

3. Nasz Plan Nauczania Cyfrowego

Na kolejnych stronach zanotowaliśmy:

- Wyznaczone **cele** poprawy
- **Działania**, które wdrożymy, aby je osiągnąć
- **Kto jest odpowiedzialny** za wdrażanie, monitorowanie i zrewidowanie naszego planu poprawy
- Jak zmierzimy **postęp** i sprawdzimy **wyniki** (kryteria sukcesu)

Realizując nasz plan ulepszeń, będziemy dokumentować/rejestrować:

- Dokonany **postęp**, wprowadzone **zmiany** i **czas** wdrożenia
- Osiągnięcie celów (oryginalnych i zmodyfikowanych) i czas ich osiągnięcia

Plan Działania w zakresie Nauczania Cyfrowego

DOMENA: (wg Ramy Nauczania Cyfrowego / Digital Learning Framework/ TIK-TAK)

STANDARD(Y): (wg Ramy Nauczania Cyfrowego / Digital Learning Framework/TIK-TAK)

WSKAŹNIK/WSKAŹNIKI: (wg Ramy Nauczania Cyfrowego / Digital Learning Framework/TIK-TAK)

CELE: (Co chcemy osiągnąć?)

DZIAŁANIA/ZADANIA (Co należy zrobić?)	OKRES REALIZACJI (Do kiedy należy to zrobić?)	OSOBY/ GRUPY ODPOWIEDZIALNE (Kto to zrobi?)	KRYTERIA SUKCESU (Jakie są pożądane wyniki działań?)	ZASOBY (Jakie zasoby są potrzebne?)
•	•	•	•	•

PROCEDURY EWALUACJI:

(Jakie postępy osiągamy? Czy musimy dokonywać zmian? Czy osiągnęliśmy nasze cele?)

TIK – TAK! Projekt grantowy
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1.4. Arkusz ewaluacji spotkań

.....
Data i miejsce spotkania
Date and place of the meeting

ARKUSZ EWALUACYJNY
Spotkania realizowanego w ramach projektu
EVALUATION SHEET
Meetings carried out as part of the project
„TIK-TAK!”

- 1. Jak Pani/Pan ocenia organizację spotkania? (proszę zaznaczyć wybrane pole „X”)**
How do you assess the organization of the meeting? (please tick the box "V")

w skali od 1 do 6 (1 – ocena najniższa, 6 – ocena najwyższa)

<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
1	2	3	4	5	6

on a scale from 1 to 6 (1 is the lowest rating, 6 – the highest rating)

- 2. Proszę ocenić i skomentować sposób prowadzenia spotkania**
Please rate and comment on the method of conducting the meeting

w skali od 1 do 6 (1 – ocena najniższa, 6 – ocena najwyższa)

<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
1	2	3	4	5	6

on a scale from 1 to 6 (1 is the lowest rating, 6 – the highest rating)

.....
.....
.....

- 3. Czy chciałaby/ chciałby Pani/Pan coś zmienić w organizacji spotkania?**
Would you like to change anything in the organisation of the meetings?

tak nie nie wiem
Yes No I don't know

Jeśli odpowiedź jest „tak”, prosimy o uwagi:
If the answer is "yes", please comment:

.....
.....



4. Czy jest Pani/Pan zainteresowana/y realizacją projektu TIK-TAK?

Are you interested in the TIK-TAK project implementation ?

tak nie nie wiem

Yes No I don't know

Jeśli odpowiedź jest „nie”, prosimy o uzasadnienie:

If the answer is „no” please give us the reason:

.....
.....

5. Szczególnie zainteresowałam/ zainteresowałem się:

I am particularly interested / interested in:

.....
.....
.....
.....

6. Inne uwagi i refleksje:

Other comments and reflections:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bardzo dziękujemy za czas jaki Pani/Pan poświęcił/a na udzielenie odpowiedzi i podzielenie się swoimi uwagami i opiniami.

Thank you very much for the time you have spent answering and sharing your comments and opinions.

2. Regulamin Rady Konsultacyjno-Programowej w języku polskim

Regulamin funkcjonowania Rady Konsultacyjno-Programowej w ramach projektu „TIK-TAK”

Postanowienia Ogólne

§1

1. Niniejszy Regulamin określa zasady oraz tryb działania Rady Konsultacyjno-Programowej powołanej w ramach projektu „TIK-TAK”.
2. Regulamin pełni jednocześnie funkcję porozumienia o współpracy między Członkami Rady a Liderem i Partnerem Projektu.

§2

1. Rada Konsultacyjno-Programowa jest organem opiniująco-doradczym i powołana została w ramach projektu „TIK-TAK”. Jest to projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Projektu Operatora pt.: *„Międzynarodowa współpraca się opłaca”. Granty na komponent współpracy ponadnarodowej dla beneficjentów projektów standardowych realizowanych w zakresie celów tematycznych 8-11 współfinansowanych z EFS w ramach PO WER lub RPO w perspektywie finansowej 2014-2020.*
2. Projekt obejmuje swoim działaniem wsparcie ukierunkowane na ułatwienie uczniom szkół podstawowych dostępu do technologii informatyczno-komunikacyjnych. W ramach projektu przewiduje się opracowanie narzędzia TIK-TAK i materiałów metodycznych wspomagające proces rozwoju stosowania narzędzi cyfrowych przez nauczycieli i uczniów szkół. Wsparciem objęte zostaną szkoły podstawowe, które są objęte wsparciem w ramach projektu „Mozaika Edukacyjna”:
 - Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Szklarach Górnych;
 - Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. T. Kościuszki w Świdnicy;
 - Szkoła Podstawowa nr 4 im. Henryka Sienkiewicza w Świdnicy;
 - Szkoła Podstawowa nr 8 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Świdnicy;
 - Salezjańska Szkoła Podstawowa im. św. Dominika Savio w Lubinie.
3. Projekt „TIK-TAK” realizowany jest od 1 kwietnia 2019 roku do 31 marca 2020 roku na terenie województwa dolnośląskiego oraz Dublinia (Irlandia).

§3

1. Rada jest powoływana w celu zapewnienia konsultacji i możliwości zebrania opinii na temat projektu grantowego „TIK TAK!”.

2. Rada jest strukturą nieformalną i otwartą, powołaną na potrzeby projektu. Rada powołana jest na okres realizacji projektu, z możliwością dalszego kontynuowania jej funkcjonowania.
3. Rada działa na obszarze Dolnego Śląska oraz w Dublinie w Irlandii.

Skład Rady

§4

Skład Rady ma charakter otwarty i może ulegać zmianie w trakcie realizacji projektu, przy czym stały niezmienny skład Rady tworzą Członkowie Założyciele Rady Konsultacyjno-Programowej:

2 przedstawicieli Grupy Sterującej Projektu i 4 przedstawicieli Grupy Ekspertów Partnerów Projektu.

§5

W skład Rady w ramach reprezentowania Grupy Sterującej Projektu wchodzi:

1. Aleksandra Królak-Wąsowicz, Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego;
2. Michael Hallissy, H2 Learning Ltd.

§6

W skład Rady w ramach reprezentowania Grupy Ekspertów Partnerów Projektu wchodzi:

1. Iwona Machoń-Pluszczewska, Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego;
2. Tamara Chorąży, Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego;
3. Maria Fojk, H2 Learning Ltd.;
4. Karolina Wójcik, H2 Learning Ltd.

§7

W skład Rady wchodzi minimum 3 osoby uznane za specjalistów, ekspertów i fachowców w dziedzinie edukacji.

§8

Członkostwo w Radzie może mieć charakter:

- a) bezpośredniego uczestnictwa w spotkaniach Rady
- b) udziału w pracach Rady poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii i elektronicznych form komunikacji (w tym: poczty elektronicznej, komunikatorów i wideokonferencji bądź rozmów telefonicznych)

§9

Członkostwo w Radzie wygasa wraz z zakończeniem projektu „TIK- TAK!” oraz poprzez dobrowolną rezygnację z zasiadania i członkostwa w Radzie, wyrażoną w formie pisemnej.

§10

Minimalny skład Rady to 9 osób.

Sposób powoływania

§11

1. Przystąpienie i członkostwo w Radzie ma charakter dobrowolny i tymczasowy.
2. Członkostwo w Radzie jest bezpłatne i ma charakter społeczny.
3. Pierwszy skład Rady zaprasza Grupa Sterująca w porozumieniu z Grupą Ekspertów Partnerów Projektu, przy zachowaniu zasady równości szans kobiet i mężczyzn.

§12

1. Zaproszenie do członkostwa w Radzie jest wysyłane pocztą elektroniczną lub tradycyjną przez Lidera projektu.
2. Zaproszenie do członkostwa w Radzie może być również zamieszczane na stronach internetowych Lidera i Partnera projektu.

§13

Skład Rady może być poszerzony o kolejnych członków na wniosek przynajmniej 2 członków już istniejącej Rady, w trybie głosowania, w którym decyzja zapada zwykłą większością głosów, przy czym decydujący głos ma przewodniczący Rady.

Sposób podejmowania decyzji

§14

1. Każde wyrażenie opinii przez Radę jest decyzją.
2. Decyzja jest podejmowana poprzez głosowanie zwykłą większością głosów aktualnego składu Rady.
3. Dopuszcza się możliwość głosowania w trybie obiegowym.
4. Decyzja w formie obiegowej zapada, gdy Przewodniczący i protokolant złożą swój podpis pod treścią uchwały spisanej na jednym egzemplarzu bądź na dwóch albo większej liczbie egzemplarzy.
5. Głosowanie jest jawne.
6. Konsultowane dokumenty członkowie Rady otrzymują wraz z kartą uwag do uchwały.
7. Informacja o podjętej decyzji Rady jest podawana do publicznej wiadomości i jawna przez zamieszczenie na stronie internetowej projektu.
8. W trybie podejmowania decyzji i wydawania opinii przez członków Rady brak sprzeciwu jest uważany za zgodę.
9. Każdy z Członków Rady, który jest przeciwny podjęciu decyzji ma prawo wyrazić swoje stanowisko w formie wniesionego do protokołu posiedzenia lub uchwały zdania odrębnego albo zgłoszenia go w formie odrębnego dokumentu.

Sposób reprezentacji

§15

1. Rada wybiera ze swego grona zwykłą większością głosów Przewodniczącego Rady, który kieruje jej pracami.
Przewodniczący Rady jest odpowiedzialny za:
 - 1) ustalanie programu działania i harmonogramu prac Rady,
 - 2) ustalanie porządku prac Rady przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia,
 - 3) przedstawianie propozycji działań w sprawach organizacyjnych,
 - 4) występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Rady,
 - 5) zapraszanie osób w charakterze obserwatorów do udziału w posiedzeniu Rady na wniosek członka Rady lub z własnej inicjatywy przewodniczącego;
2. Rada wybiera zwykłą większością głosów Protokolanta, który jest odpowiedzialny za sporządzanie protokołów, uchwał i notatek z posiedzeń Rady.
3. Protokół ze spotkania Rady każdorazowo zatwierdza przewodniczący Rady i Protokolant.

Kompetencje Rady

§16

Do zadań Rady należy w szczególności:

1. Udzielanie konsultacji wobec tworzonego w ramach projektu narzędzia TIK- TAK.
2. Wspieranie Lidera i Partnera projektu w etapie pilotażowym i upowszechnienia poprzez przekazywanie informacji o prowadzonych działaniach oraz współpracę z Grupą Ekspertów Partnerów Projektu.

Tryb pracy Rady i system komunikacji i opiniowania

§17

1. Rada spotyka się przynajmniej 3 razy w trakcie realizacji projektu.
2. Spotkania mogą być organizowane w formie webinarów (on-line) lub w formie spotkań bezpośrednich.
3. W okresie między posiedzeniami Rady, przewodniczący może zwrócić się do członków Rady o wyrażenie opinii w danej sprawie w sposób obiegowy poprzez kontakt mailowy. Za wyrażoną opinię będzie uważana opinia przesłana przy użyciu poczty mailowej we wskazanym przez przewodniczącego terminie.

§18

1. Spotkanie Rady zwołuje Przewodniczący Rady za potwierdzeniem przybycia.
2. Posiedzenie Rady prowadzi przewodniczący Rady lub w przypadku jego nieobecności przedstawiciel Grupy Sterującej.

3. Z każdego spotkania Rady jest sporządzany protokół zawierający najważniejsze elementy dyskusji członków. Protokół jest sporządzany przez Protokolanta, a akceptowany przez Przewodniczącego Rady.
4. W przypadku udziału Partnera ponadnarodowego spotkania Rady prowadzone są w języku angielskim i w języku polskim.
5. Protokoły przygotowane są w języku polskim i angielskim.

§19

1. Zaproszenia na posiedzenia Rady są wysyłane drogą elektroniczną za potwierdzeniem telefonicznym do Członków z przynajmniej 7 dniowym wyprzedzeniem przed planowanym wydarzeniem.
2. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Rady, członek Rady zawiadamia, za pomocą poczty elektronicznej lub telefonicznie, Przewodniczącego Rady.
3. Spotkania Rady dochodzą do skutku, jeżeli uczestnictwo potwierdzi min. 60% jej aktualnego składu.

Archiwizowanie dokumentów

§20

Lider projektu gromadzi i archiwizuje dokumenty związane ze działalnością Rady oraz dokumenty wpływające od Rady przez okres archiwizacji całej dokumentacji projektowej, czyli do XII 2030 r.

Postanowienia końcowe

§22

Regulamin wchodzi w życie z dniem jego podpisania przez Członków Założycieli Rady Konsultacyjno-Programowej.

3. Regulamin Rady Konsultacyjno-Programowej w języku angielskim

Regulations of the Programme and Advisory Board for the „TIK-TAK!” project

General Provisions

§1

1. These Regulations define the principles and mode of operation of the Programme and Advisory Board established as part of the "TIK -TAK!" project.
2. The Regulations also act as a cooperation agreement between the Board Members and the Leader and Project Partner.

§2

1. The Program and Consultative Council is an advisory and consultative body established for the "TIK-TAK!" project. This is a project co-financed by the European Union under the European Social Fund and the state budget as part of the Operator's Project entitled "International cooperation pays off". Grants for a transnational cooperation component for beneficiaries of standard projects implemented within the scope of thematic objectives 8-11 co-financed by ESF under PO WER or RPO in the financial perspective 2014-2020.
2. The project is aimed at facilitating access to information and communication technologies for primary school students. The project envisages the development of a TIK-TAK tool and methodological materials supporting the process of developing the use of digital tools by teachers and school pupils. The support will cover primary schools that are supported under the "Educational mosaic" project:

- Jan Brzechwa Primary School in Szklary Górne
- Primary School No. 1 in Świdnica;
- Primary School No. 4 in Świdnica;
- Primary School No. 8 in Świdnica;
- Salesian Primary School in Lubin.

3. The "TIK-TAK" project is implemented from 1st April 1, 2018 to March 31, 2019 in the province of Lower Silesia and Dublin (Ireland).

§3

1. The Board has been established to provide consultation and gather feedback on the "TIK-TAK!" Grant project.
2. The Board is an informal and open structure established specifically for the project and for the duration of the project, with the possibility of extending its operation.
3. The Board operates in the area of Lower Silesia and in Dublin, Ireland.

Board Composition

§4

The composition of the Board is open and may change during the implementation of the project, with the permanent members of the Council being formed by the Founding Members of the Programme and Advisory Board: 2 representatives of the Project Steering Group and 4 representatives of the Project Partner Expert Group.

§5

The Board representatives from the Project Steering Group include:

1. Aleksandra Królak-Wąsowicz, Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego;
2. Michael Hallissy, H2 Learning Ltd.

§6

The Board representatives of the Project Partner Expert Group:

1. Iwona Machoń-Pluszczewska, Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego;
2. Tamara Chorąży, Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego;
3. Maria Fojk, H2 Learning Ltd.;
4. Karolina Wójcik, H2 Learning Ltd.

§7

The Board members are recognised at least 3 specialists, experts and professionals in the field of education.

§8

Membership in the Board may take form of:

- a) Direct participation in the Board meetings
- b) Participation in the Board activities through the use of modern technologies and electronic forms of communication (including: e-mail, messengers, and video conferencing or telephone calls)

§ 9

The Board membership expires with the end of the "TIK - TAK!" project and by voluntary resignation from membership in the Board, expressed in writing.

§10

The minimum composition of the Board is 9 people.

Appointment method

§11

1. Accession and membership in the Board is voluntary and temporary.
2. Board membership is free and has a social character.
3. The first composition of the Board is decided upon by the Steering Group in consultation with the Project Partner Group of Experts, while maintaining the principle of equal opportunities for women and men.

§12

1. An invitation to membership in the Board is sent by email or post by the Project Leader.
2. An invitation to membership in the Board may also be posted on the website of the Project Leader or the Project Partner.

§13

New Board members may be appointed at the request of at least 2 existing Board members, by voting, in which the decision is taken by a simple majority, with the chairman of the Board having a decisive vote.

Decision making process

§14

1. Any opinion expressed by the Board is considered as a decision.
2. Decisions are made by vote with a simple majority of the present members of the Board.
3. Voting in circulation mode is allowed.
4. The decision in a circular form shall be made when the Chairman and the Reporter submit their signature on the resolution written on one, two or more copies.
5. Voting is open.
6. The Board members receive the resolution draft with a card for comments.
7. Board's decision taken is made public and posted on the project's website.
8. In the decision and opinion making process, no objection by the Board members is considered as consent.

9. Each of the Board Members who disagrees with a decision has the right to express their position in a form of a separate sentence submitted to the minutes of the meeting, dissenting opinion or a separate document.

Representation method

§15

1. The Board elects from its members by a simple majority the President of the Board, who manages its work.
2. The President of the Board is responsible for:
 - 1) establishing the program of activities and the schedule of work of the Board,
 - 2) determining the order of the Board's work, taking into account the nature and type of cases to be considered,
 - 3) presenting proposals for actions in organizational matters,
 - 4) representing the Board outside in matters concerning the activities of the Board,
 - 5) inviting observers to participate in a meeting of the Board at the request of a member of the Board or on the initiative of the chairman;
5. The Council elects by a simple majority a Reporter, who is responsible for drafting the minutes, resolutions and memos of the Board's meetings.
6. The minutes of the meeting of the Board are each approved by the chairman of the Board and the Reporter.

Group Responsibilities

§16

The main tasks of the Board include:

1. Providing consultations regarding the TIK-TAK tool created as part of the project.
2. Supporting the Leader and Partner of the project in the pilot stage and disseminating the project activities and cooperation with the Project Experts Group.

Board's operating, communication and opinion-making system

§17

1. The Board meets at least three times during the implementation of the project.
2. Meetings can be organized in the form of webinars (on-line) or face-to-face meetings.
3. In between meetings of the Board, the chairman may ask the members of the Board to express their opinion on the relevant matter by e-mail. The opinion sent by e-mail at the date indicated by the chairman will be considered as an opinion expressed.

§18

1. The Board meeting is convened by the President of the Council with confirmation of arrival.
2. A meeting of the Board shall be led by the chairman of the Board or in his absence by a representative of the Steering Group.
3. A report containing the most important elements of the members' discussion is prepared for each Council meeting. The report is prepared by the Reporter and accepted by the Chairman of the Board.
4. In the case of the participation of the Transnational Partner, the Board's meetings shall be conducted in English and in Polish.
5. The minutes are prepared in Polish and English.

§19

1. Invitations to the Board meetings are sent electronically with phone confirmation to Members at least 7 days in advance of the planned event.
2. In the event a Member is unable to attend the meeting of the Board, he/she shall notify the Chairman of the Board by e-mail or by phone.
3. Meetings of the Board come into effect if the participation is confirmed by min. 60% of its members.

Documents archiving

§20

The project Leader collects and archives all documents related to the activities of the Board and documents received from the Board for the period of archiving of all project documentation, i.e. until December 2030.

Final provisions

§22

These Regulations come into force on the day of their signature by the Founding Members of the Programme and Advisory Board.

4. System komunikacji i opiniowania

Cel systemu komunikacji i opiniowania

Celem systemu komunikacji i opiniowania jest prawidłowa współpraca między partnerami projektu grantowego TIK-TAK! oraz między innymi instytucjami zaangażowanymi w realizację projektu, w szczególności szkołami objętymi wsparciem w ramach projektu standardowego pt.: „Mozaika Edukacyjna”. System komunikacji i opiniowania z jednej strony ma na celu wykluczenie niedomówień i nieścisłości podczas realizacji projektu, co w rezultacie przenosi się na mniejszą ilość błędów w realizacji projektu, a z drugiej strony zapewnia zebranie opinii i ocen rezultatów projektu.

Celami szczegółowymi systemu komunikacji i opiniowania są:

- rozpowszechnianie i przekazywanie informacji związanych z realizacją projektu, w tym w szczególności wymiany informacji na temat wypracowanych narzędzi i rezultatów w ramach partnerstwa ponadnarodowego,
- rozwój współpracy ponadnarodowej i integracja pomiędzy partnerami projektu,
- koordynacja działań projektowych,
- badanie opinii wewnątrz partnerstwa ponadnarodowego oraz wśród instytucji, ekspertów zewnętrznych oraz potencjalnych grup docelowych projektu,
- rozwiązywanie problemów,
- podejmowanie decyzji,
- zarządzanie konfliktami.

Metody komunikacji

O terminach i programie spotkań Grupy Sterującej i Kadry Projektu przedstawiciele Partnerstwa będą powiadamiani drogą mailową lub telefoniczną co najmniej 7 dni przed terminem spotkań. Członkowie Grupy Sterującej i Zespołów Zadaniowych mają obowiązek potwierdzenia mailem swojego udziału. We wszystkich innych sprawach związanych z realizacją Projektu Lider Partnerstwa i Partner będą komunikować się drogą mailową i/lub telefonicznie. Lider Partnerstwa oraz Partner są uprawnieni do informowania opinii publicznej i instytucji o wszelkich aspektach związanych z Projektem. Podmiotem uprawnionym do oficjalnego reprezentowania Partnerstwa w działaniach zewnętrznych związanych z realizacją Projektu, w tym do kontaktów z instytucjami publicznymi, jest Lider Partnerstwa.

Każdy rodzaj komunikacji powinien być udokumentowany. Decyzje, zmiany w projektach, wnioski z prowadzonych zebrań – wszystko to jest wyjątkowo ważne i nie można tego zaniechać.

W naszym projekcie korzystamy przede wszystkim z nieformalnych metod komunikacji, formalnych używając przy kluczowych momentach w tworzeniu projektu oraz dokumentacji projektowej. Porozumiewając się w języku angielskim, staramy się używać prostych struktur gramatycznych, a w rozmowie partnerzy ponadnarodowi starają się mówić w wolniejszym niż zwykle tempie. W przypadku rozmów w języku angielskim, informacji telefonicznych i mailowych stosujemy zasadę informacji zwrotnej w celu upewnienia się, że przekazana informacja została prawidłowo zrozumiana. Informację zwrotną stosujemy obowiązkowo w przypadku informacji przekazywanych w języku angielskim. Maile między partnerami projektu w sprawie działań projektowych rozsyłane są do wiadomości wszystkich ekspertów zatrudnionych w projekcie zarówno po stronie polskiej jak i irlandzkiej – maile o kluczowym znaczeniu dla realizacji projektu (w tym raporty z przeprowadzonych ewaluacji oraz raporty zbierające opinie na realizacji projektu i produktów projektu). Natomiast maile dotyczące zbierania opinii rozsyłane są dodatkowo do instytucji objętych wsparciem w ramach projektu „Mozaika Edukacyjna” jak i wszystkich członków Rady Konsultacyjno-Programowej. Temat przesyłanych maili powinien zawierać dopisek „TIK- TAK!”.

a) Metody formalne

Do metod formalnych zaliczają się przede wszystkim programy i sprawozdania ze spotkań, dokumentacja projektowa: taka jak harmonogram realizacji projektu, umowa ponadnarodowa, wnioski o dofinansowanie, oficjalne pisma i raporty.

Do narzędzi komunikacji formalnych zbierających opinie należą: karty opinii i arkusze ewaluacji spotkań.

b) Metody nieformalne

Są to przede wszystkim notatki i luźne dyskusje, także niektóre rodzaje spotkań i wiadomości mailowych. Komunikacja tą drogą nie powinna wychodzić poza partnerów projektu i osoby zaangażowane w realizację projektu. Porozumiewanie się językiem nieformalnym może zostawiać pewne nieścisłości lub prowadzić do niedomówień. Wszelkie ustalenia poczynione tymi metodami powinny być zawarte w dokumentacji jako notatki i wnioski z dyskusji.

.....	<input type="checkbox"/> negatywnie <i>negative</i>
		<input type="checkbox"/> warunkowo <i>conditional</i>	



**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



***TIK – TAK!* Projekt grantowy
współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**
